

Minister

Directie
Arbeidsverhoudingen

Contactpersoon

nota

Beslispunten verwerken consultatiereacties wetsvoorstel
toekomst pensioenen

Datum
29 maart 2021

Onze referentie
2022-000088706

Akkoord SG/DG

1. Status nota

Ter beslissing

2. Aanleiding

- Eerder hebben wij u geïnformeerd over verschillende prioritaire thema's die wij hebben geïnventariseerd op basis van de consultatiereacties. In deze nota leggen wij enkele besluiten aan u voor hoe met een deel van de prioritaire thema's om te gaan. Aan de hand van uw besluiten kunnen we het wetsvoorstel gereed maken voor de volgende fase (toetsing door toezichthouders en andere instanties). In deze fase vindt hierover ook afstemming plaats met de pensioenakkoordpartijen.
- Aan de overige als prioritair aangewezen vraagstukken wordt nog gewerkt, deze verwachten wij (merendeels) in de tweede helft van april aan u voor te kunnen leggen. Een overzicht van deze punten is te vinden in de toelichting onder 5.

3. Beslispunten/advies/beslistermijn

- A. Het wetsvoorstel biedt in het nieuwe pensioencontract (NPC) twee opties om het beschermingsrendement tegen renterisico vorm te geven. Eén daarvan sluit aan op de rentetermijnstructuur, de andere legt een directe koppeling met een beschermingsportefeuille. Wij adviseren u beide opties in het wetsvoorstel te handhaven. Stemt u hiermee in?
- B. De mogelijkheid om extra solidariteitselementen in te bouwen bij een verbeterde premieregeling is in het wetsontwerp voorbehouden aan verplichtgestelde fondsen. Wij adviseren u dit voorbehoud te schrappen, zodat andere pensioenuitvoerders ook – desgewenst – extra solidariteitselementen kunnen inbouwen. Stemt u hiermee in? Kanttekening hierbij is dat met het breder toestaan van de optionele solidariteitselementen wordt afgeweken van de afspraken uit het pensioenakkoord. Bij met name vakbonden ligt dit punt gevoelig. Wij adviseren dit te betrekken in de besprekingen met pensioenakkoordpartijen. De timing om dit punt ter tafel te brengen zal nader moeten worden bezien. Hierbij is ook de positie van werkgevers relevant.
- C. Het wetsontwerp verplicht voor alle onderdelen van de nieuwe pensioencontracten een leeftijdsonafhankelijke premie toe te passen. Wij adviseren u om hierbij een uitzondering te maken voor de risicopremies bij verzekeraars

- en niet-verplichtgestelde fondsen, zoals die voor het nabestaandenpensioen en bij arbeidsongeschiktheid. Stemt u hiermee in?
- D. Het wetsvoorstel biedt pensioenfondsen bij invaren de keuze tussen twee omrekenmethoden, de zogenoemde standaardmethode en Value based ALM. Wij adviseren u deze keuzemogelijkheid in stand te laten, en in de toelichting te verduidelijken dat er geen voorkeursmethode is. Stemt u hiermee in?
- E. Het wetsontwerp schrijft voor dat sociale partners in het transitieplan de generatie-effecten van de transitie moeten uitdrukken in in elk geval netto profijt. Wij adviseren u vast te houden aan deze maatstaf, maar in de toelichting verder te benadrukken dat het netto profijt mag afwijken van nul en dat de evenwichtigheid van de transitie mede met andere maatstaven kan worden onderbouwd.
- F. Het overgangsrecht (eerbiedigende werking) bij de overstap op leeftijdsonafhankelijke premies is voorbehouden aan vóór de inwerkingtreding van de wet bestaande premieovereenkomsten en uitkeringsovereenkomsten die door een verzekeraar worden uitgevoerd. Verder is de eerbiedigende werking beperkt tot vóór het einde van de transitieperiode bestaande deelnemers. Voor nieuwe deelnemers wordt dus een leeftijdsonafhankelijke premie toegepast. Wij adviseren u de reikwijdte van het overgangsrecht niet uit te breiden. Stemt u hiermee in?

Directie

Datum

29 maart 2021

Onze referentie

2022-0000088706

4. Kernpunten (toelichting op beslispunten)

Indien gewenst zijn uitgebreidere memo's per onderwerp beschikbaar.

A/B

- Onderscheid contracten. In de consultatie zijn veel reacties gekomen op de in het wetsvoorstel voorgestelde inrichting rond contracten. De reacties, en daaruit te volgen routes, onderscheiden zich grofweg in de keuze tussen twee routes: route 1) verschillen nieuwe pensioencontract (NPC) en WVP groter maken, of route 2) verruiming van mogelijkheden om bepaalde contractopties toe te voegen/een gelijk spelveld tussen verschillende pensioenuitvoerders.
- Route 1: onderscheid tussen nieuw contract en WVP vergroten:
 - Deze route is voorgesteld door TKP, de B3 (+PFZW afzonderlijk).
 - In het NPC wordt gewerkt met een collectieve beleggingsportefeuille op fondsniveau. Vanuit deze portefeuille worden specifieke beschermings- en overrendementen naar leeftijdscohorten toebedeeld. Het wetsontwerp biedt ruimte om het beschermingsrendement tegen renterisico op twee manieren vorm te geven: op basis van de rentetermijnstructuur (indirect) of door hiervoor een aparte beschermingsportefeuille in te richten (direct). De betreffende partijen pleiten ervoor om de mogelijkheid van de directe beschermingsportefeuille tegen renterisico in het nieuwe contract te schrappen.
 - Schrap optionele solidariteitselementen in de WVP voor verplichtgestelde bpf-en.
- De argumentatie bij deze route is dat het onderscheid tussen het NPC en het WVP-contract te dun wordt gevonden, waardoor de vraag kan ontstaan waarom nog een onderscheid in type contracten wordt gemaakt. Deze route maakt het onderscheid tussen NPC (meer collectief) en WVP (meer individueel) duidelijker, maar ontnemt bepaalde decentrale partijen ook mogelijkheden om een contract optimaal in te richten voor hun deelnemerspopulatie. Onze indruk is bovendien dat het in het wetsontwerp handhaven van de variant met direct beschermingsrendement disciplinerend werkt. De kans wordt kleiner dat de rts als rentemaatstaf in de indirecte variant onder druk komt te staan (een hernieuwde semi-rekenrentediscussie, waarbij ook in

het NPC een verhoging zou leiden tot ex ante herverdeling). Wij adviseren daarom deze mogelijkheden te laten bestaan.

- Route 2: verruiming van mogelijkheden om bepaalde contractopties toe te voegen (c.q. een gelijk spelveld tussen verschillende pensioenuitvoerders):
 - Vanuit met name opf-en is er een vrij brede behoefte geuit om een optionele solidariteitsreserve in de WVP te kunnen toepassen (ca. 20 partijen in totaal verzoeken om deze mogelijkheid).
 - Maak optionele solidariteitselementen (solidariteitsreserve en breder delen micro-langlevensrisico) in de WVP voor alle uitvoerders mogelijk.
- De optionele solidariteitselementen toestaan voor opf-en en verzekeraars is vanuit de wetgever te beargumenteren in het kader van voorzien in het belang van de deelnemer en een eerlijker spelveld voor uitvoerders. Om die redenen: 1) de reacties uit de consultatie, 2) een logisch te volgen kader vanuit de wetgever en 3) het belang van de deelnemer is ons beleidsmatige advies om de optionele solidariteitselementen voor alle uitvoerders mogelijk te maken. Kanttekening hierbij is dat met het breder toestaan van de optionele solidariteitselementen wordt afgeweken van de afspraken uit het pensioenakkoord.
- Gegeven deze kanttekening is het timingsvraagstuk hierbij ook van belang en de wens van werkgeversorganisaties. Een overweging is om deze discussie te bezien in de totale afweging die met pensioenakkoordpartijen zal worden gemaakt n.a.v. de consultatieverwerking. Dan kan ook worden bezien hoe en door wie dit kan worden geïnitieerd. Het is de verwachting dat ook de formele toetsen en het advies van de Raad van State kritisch zijn op het voorstel zoals opgenomen in de consultatiewetgeving. Indien hier voor gekozen wordt, moet wel worden onderbouwd waarom deze breed gedragen wens niet wordt overgenomen, zoals dat in algemeenheid geldt voor consultatiereacties.

C

- Risicopremies arbeidsongeschiktheidspensioen en nabestaandenpensioen. Dit wetsvoorstel zorgt voor een overgang naar leeftijdsonafhankelijke premies bij alle uitvoerders. In de concept-wetgeving is dit ook geregeld voor risicopremies voor nabestaandenpensioen (voor pensioendatum) en arbeidsongeschiktheid. In de praktijk is het echter zo dat verzekeraars en niet-verplichtgestelde fondsen voor deze premies leeftijdsafhankelijke tarieven toepassen, omdat ze het risico zo goed mogelijk proberen te beprijzen (verzekeringsprincipe). Het voorschrijven van een leeftijdsonafhankelijke premie leidt hier tot een herverdeling die er nu niet is. Aangezien dat niet de intentie is van dit wetsvoorstel stellen we voor het wetsvoorstel op dit punt aan te passen. Voor verplichtgestelde bedrijfstakpensioenfondsen blijft het vereiste van een gelijke, leeftijdsonafhankelijke premie wel gelden voor risicopremies.

D

- Omrekenmethodes bij invaren. Vanuit de wetgeving staan er twee methodes ter beschikking voor het omrekenen van de bestaande pensioenaanspraken en pensioenrechten naar persoonlijke pensioenvermogens: de VBA-methode en de standaardmethode. Veel inbrengers zijn geen voorstander van 2 omrekenmethodes bij invaren. Met name de VBA-omrekenmethode roept weerstand op. Veel inbrengers geven aan de VBA-methode te ingewikkeld te vinden. Sommige inbrengers hebben aangegeven te lezen dat de wetgever een voorkeur lijkt te hebben voor de VBA-methode. Het is echter aan ieder pensioenfonds zelf om hier een keuze in te maken. Hier worden geen nadere

Directie

Datum

29 maart 2021

Onze referentie

2022-0000088706

eisen aan gesteld (de keuze voor een omrekenmethode hoeft niet onderbouwd te worden). Wel moeten partijen, ongeacht de keuze voor een omrekenmethode, onderbouwen dat sprake is van een evenwichtige gehele transitie. De memorie van toelichting zal op deze punten worden aangepast. Ook zal in lagere regelgeving nadere inkadering worden gegeven aan het gebruik van de methodes, zoals ten aanzien van de gehanteerde aannames.

- Wij achten het onwenselijk om een van beide methodes te laten vervallen, omdat beide methodes hun voor- en nadelen hebben. Het is om die reden dat beide methodes ter beschikking staan als omrekenmethode. Daarnaast zien wij als risico dat het laten vervallen van een methode onnodig weerstand bij partijen op zal kunnen roepen.
- NB: Op 7 april wordt door DNB en SZW een workshop georganiseerd voor diverse wetenschappers, met als doel om draagvlak te creëren ten aanzien van de omrekenmethodes bij invaren.

E

- Netto-profijt. In het wetsvoorstel is vastgelegd dat uitvoerders de generatie-effecten ("netto profijt") van de transitie in beeld moeten brengen. Reacties in de consultatie suggereren 1) dat de wetgever stelt dat netto profijt effecten 0 moeten zijn en dat er geen herverdeling mag optreden bij de transitie; 2) dat de wetgever stelt dat netto profijt de enige maatstaf is voor het verantwoorden van de evenwichtigheid van de transitie. In de MvT staat expliciet dat de netto profijt effecten niet gelijk aan 0 hoeven te zijn. De MvT stelt dat de netto profijt effecten van de transitie in kaart gebracht moeten worden. Deze effecten moeten verantwoord worden met het oog op de verantwoording van de evenwichtigheid van de transitie. Bij de verantwoording van de evenwichtigheid van de transitie kunnen ook additionele analyses meegenomen worden.

F

- Reikwijdte eerbiedigende werking. In diverse consultatiereacties wordt voorgesteld de reikwijdte van het overgangsrecht voor bestaande premiereregelingen met een progressieve premie te vergroten, door de eerbiedigende werking ook toe te staan voor fondsen met een uitkeringsovereenkomst en door ook nieuwe deelnemers onder het overgangsrecht te laten vallen. De "eerbiedigende werking" is nu beperkt tot uitvoerders voor wie de dubbele transitie niet geldt. Fondsen die niet invaren hebben ook geen dubbele transitie, maar daarbij geldt dat dit een keuze is die fondsen zelf maken. De beleidsmatige en ook de juridische onderbouwing wordt minder sterk als de maatregel ook beschikbaar komt voor pensioenfondsen die een uitkeringsovereenkomst met progressieve premies uitvoeren. Door ook nieuwe deelnemers te laten vallen onder het overgangsrecht neemt of de looptijd toe of zullen de arbeidskosten bij bepaalde werkgevers tijdelijk flink toenemen. Daarnaast geldt dat het vergroten van de reikwijdte de onbedoelde arbeidsmarkteffecten vergroten.

5. Overige prioritaire thema's

Zoals in de aanleiding aangegeven ontvangt u middels deze nota beslispunten over een deel van de prioritaire thema's. Aan de volgende onderwerpen wordt nog gewerkt:

- Inflatierisico dekken in het nieuwe contract. Uit de consultatie is een sterke wens naar voren gekomen om het inflatierisico in het nieuwe contract te

Directie

Datum

29 maart 2021

Onze referentie

2022-0000088706

kunnen dekken. Op dit moment wordt onderzocht of en zo ja op welke manier dat vormgegeven zou kunnen worden.

- Uitvoering van premie-kapitaalovereenkomst en premie-uitkeringsovereenkomst. Het Verbond van Verzekeraars heeft in de consultatie, en in het eerdere traject, de wens geuit om de premie-kapitaal en premie-uitkeringsovereenkomst samen te voegen onder WVP. Dat zou hen veel schelen in uitvoeringskosten omdat in dat geval een switch tussen de drie geen nieuwe overeenkomst zou betekenen. Deze optie brengt echter uitvoeringstechnische vraagstukken met zich mee, die niet simpel zijn op te lossen. Daarnaast zien hier een risico, omdat dit zou betekenen dat ook pensioenfondsen via deze WVP toegang hebben tot de premie-uitkeringsovereenkomst, waarmee de huidige uitkeringsovereenkomst materieel vrijwel volledig in stand kan blijven.
- Individueel bezwaarrecht. Ongeveer 500 – 600 van de reacties zien op het afschaffen van het individueel bezwaarrecht. Hoewel het afschaffen juridisch houdbaar is, is er maatschappelijk mogelijk (veel) weerstand. Dit kwam ook uitgebreid naar voren in het gesprek met de pensioenjuristen op 22 maart. Op dit moment zijn wij, samen met de Pensioenfederatie, de consequenties van de instandhouding van het individueel bezwaarrecht in kaart aan het brengen. Hierbij hebben we ook aandacht voor de juridische consequenties bij collectief bezwaarrecht (bijvoorbeeld bij rechtsgang van individuele deelnemers). Op die manier wordt het inzichtelijker om die analyse te vergelijken met het afschaffen van het individueel bezwaarrecht.
- Premievrije voortzetting bij arbeidsongeschiktheid. We brengen in kaart wat de consequenties van het nieuwe stelsel zijn voor premievrije voortzetting bij arbeidsongeschiktheid.
- Nadere onderbouwing afschaffing doorsneesystematiek. De onderbouwing van de afschaffing van de doorsneesystematiek is in het conceptwetsvoorstel niet voldoende. De nadere onderbouwing moet uiteindelijk juridisch houdbaar zijn voor o.a. gelijke behandeling principes.
- Taakafbakening. Taakafbakening heeft meerdere raakvlakken, naast zzp-experimenten, ook de eis van een financieel geheel en de uitvoering van vrijwillige regelingen. Op dit moment worden die laatste twee nader in kaart gebracht.
- Transitie-ftk. De afgelopen periode zijn in opdracht van SZW door de Pensioenfederatie en door DNB verschillende berekeningen in kaart gebracht, zoals de kortingskansen bij de voorgestelde richtdekkingsgraad alsmede de kortingskansen en generatie-effecten bij lagere richtdekkingsgraden. Deze "fact-finding" zal binnenkort in stuurgroepverband worden besproken. Aan de hand daarvan kan worden besproken of het wenselijk is aanpassingen door te voeren aan het voorgestelde transitie-ftk. U wordt hier separaat over op de hoogte gehouden.
- Zzp-experimenten. Recent is in de voormalige stuurgroep uitwerking pensioenakkoord gesproken over de zzp-experimenten. Er is afgesproken dat SZW de gedachten vanuit de bespreking meeneemt en verwerkt in een voorstel dat medio april wordt besproken. Daarbij wordt gezocht naar een voorstel dat ruimte biedt voor experimenten bij verplichtgestelde fondsen, zonder dat dat leidt tot bezwaren vanuit de mededinging en marktordening.
- Nabestaandenpensioen. U bent hierover recent in een separate nota geïnformeerd.

Directie

Datum

29 maart 2021

Onze referentie

2022-0000088706